

Monumentnummer*: 523880

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 15 april 2002
Kadaster deel/nr 82886/115

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Ermelo		Ermelo		Gelderland			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Dokter van Dalelaan	68			3851 JC	Ermelo		
Hooge Riet	2			3851 JD	Ermelo		
Hooge Riet	4			3851 JD	Ermelo		
Hooge Riet	6			3851 JD	Ermelo		
Hooge Riet	8			3851 JD	Ermelo		
Hooge Riet	10			3851 JD	Ermelo		
Hooge Riet	12			3851 JD	Ermelo		
Hooge Riet	14			3851 JD	Ermelo		
Hooge Riet	16			3851 JD	Ermelo		
Hooge Riet	18			3851 JD	Ermelo		
Hooge Riet	20			3851 JD	Ermelo		
Hooge Riet	22			3851 JD	Ermelo		
Hooge Riet	24			3851 JD	Ermelo		
Hooge Riet	26			3851 JD	Ermelo		
Hooge Riet	28			3851 JD	Ermelo		
Hooge Riet	30			3851 JD	Ermelo		
Hooge Riet	32			3851 JD	Ermelo		
Hooge Riet	34			3851 JD	Ermelo		
Hooge Riet	36			3851 JD	Ermelo		
Hooge Riet	38			3851 JD	Ermelo		
Hooge Riet	40			3851 JD	Ermelo		

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Hooge Riet	42			3851 JD	Ermelo		
Hooge Riet	44			3851 JD	Ermelo		
Hooge Riet	46			3851 JD	Ermelo		
Hooge Riet	48			3851 JD	Ermelo		
Hooge Riet	50			3851 JD	Ermelo		
Hooge Riet	52			3851 JD	Ermelo		
Hooge Riet	54			3851 JD	Ermelo		
Hooge Riet	56			3851 JD	Ermelo		
Hooge Riet	58			3851 JD	Ermelo		
Hooge Riet	60			3851 JD	Ermelo		
Hooge Riet	62			3851 JD	Ermelo		
Hooge Riet	64			3851 JD	Ermelo		
Dokter van Dalelaan	66			3851 JD	Ermelo		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Ermelo	F			11426
Ermelo	F			11512

*Omschrijving***

Omschrijving onderdeel A

Het zeer sterk horizontaal werkende, voor het grootste gedeelte enkellaagse HOOFDGEBOUW van het SANATORIUM is geheel symmetrisch opgezet en bestaat uit een verhoogde middenpartij en lagere L-vormige zijvleugels. Haaks op de noord-zuid lopende hoofdvleugels bevinden zich enkele aanbouwen met twee bouwlagen. De verhoogde middenpartij heeft drie bouwlagen, een rondboogvormige ingangspartij en wordt gedekt door een overstekend schilddak met rode pannen. Op de korte nok bevindt zich een sierlijke windwijzer in de vorm van een edelhert. Aan weerszijden van de verhoogde middenpartij bevinden zich de lagere zijvleugels, die gedekt zijn door een zadeldak. Op een gedeelte daarvan -de overgang van het middengedeelte naar de lagere delen- bevinden zich sterk horizontale opbouwen met raampartijen. Deze dakkapelachtige opbouwen hebben een eigen schilddak met rode pannen. Uiterst links en rechts zijn de L-vormige zijvleugels naar voren toe verlengd met een meerzijdige uitbouw. Hierdoor krijgen de korte oost-west gerichte zijvleugelarmen een eigen overstekend schilddak. Beide zijvleugels hebben aan de uiteinden een uitgebouwde, in beton uitgevoerde, gekromde pergola met een afsluitend achtzijdig theekoepeltje. De theekoepeltjes zijn gedeeltelijk open.

Het gebouw is opgemetseld in gele baksteen, waarbij alleen gebruik is gemaakt van strekken. Sommige portaalomlijstingen hebben een natuursteenomlijsting. De ramen zijn nagenoeg overal nog in het oorspronkelijke staal uitgevoerd.

Aan de VOORZIJD heeft de verhoogde middenpartij een rondboogvormige ingang met een sieromlijsting en een glazen deurpartij. Deze deurpartij heeft een sierlijk gesmeed deurhek. Aan weerszijden van de ingang bevinden zich drie rechthoekige ijzeren ramen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Boven de ingang bevinden zich op de verdieping drie hoge ijzeren raampartijen met een balkonhekje en een natuurstenen omlijsting. Boven deze ramen is de naam van het sanatorium in metalen letters aangebracht. Direct onder het overstekende schilddak bevindt zich een vensterstrook met vijf dubbele ramen met gedecoreerde penanten.

Aan weerszijden van het hogere middendeel bevindt zich een tussengedeelte dat doorloopt in de eerder genoemde dakkapellen. In dit tussengedeelte bevinden zich (2x) drie ronde ijzeren tuimelramen. Hiernaast gaat dit tussengedeelte over in een horizontale vensterstrook.

De lagere zijvleugels aan weerszijden van het hogere middendeel bevatten de patientenkamers. Op regelmatige afstand van elkaar bevinden zich hier in het gevelvlak liggende, driezijdige, ijzeren erkerramen. De zijvleugels eindigen met risalerende uitbouwjes met een overstekend schilddak en gedecoreerde penanten. Ook de achtergevels van het hoofdgebouw bevatten nog de oorspronkelijke stalen ramen en deuren.

Aan de ACHTERZIJDE bevinden zich haaks op het hoge middengedeelte twee vleugels van twee bouwlagen met een door rode pannen gedekt schilddak. Deze vleugels gaan over in twee daarachter gesitueerde T-vormige bijgebouwen met een houten klokkenstoeltje op elk van de twee schilddaken daarvan. Deze bijgebouwen hebben één bouwlaag en een zolder en zijn op dezelfde wijze gedetailleerd als de hoofdmassa. Tussen beide T-vormige bijgebouwen bevinden zich diverse oorspronkelijke aan- en bijgebouwtjes, alsmede enkele moderne barakken.

Het INTERIEUR van het ondiepe hoofdgebouw is nog oorspronkelijk. Ook de oorspronkelijke ruimtelijke indeling ervan is nog aanwezig. Het complex is grotendeels voorzien van bomvrije schuilkelders. Aan weerszijden van het verhoogde middengedeelte bevinden zich op de begane grond in elke vleugel patiëntenkamers. De vleugels met de patiëntenkamers worden intern indirect verlicht door een gebogen glazen kap waarboven daglicht binnenvalt via glazen dakschilden in het achterschild van de zadelkap. Op de verdiepingen van het verhoogde gedeelte bevindt zich nu het internaat en bevond zich een wooneenheid. De in vlakken ingedeelde zoldering van de centrale hal wordt ondersteund door tien ronde en met tegelwerk omklede zuilen. Aan elke zijde van de hal bevindt zich een bordestrap naar de internaatsverdieping. In de 'trappenhuizen' bevinden zich ronde glas-in-loodramen en geëtste glazen ruiten met geabstraheerd figuratieve voorstellingen. In de hal bevinden zich onder de vloerbedekking nog de oorspronkelijke marmeren vloeren. In de achterwand zijn mozaïeken opgenomen van de Arnhemse kunstenaar Schilling uit 1939. Eén van de voorstellingen stelt de barmhartige Samaritaan voor. In de hal bevinden zich verder nog een ronde klok en een windwijzer uit de bouwperiode.

Waardering

HOOFGEBOUW DE HOOGHE RIET (complexonderdeel A) uit 1939, ontworpen door architect E.J. Rothuizen.

- Van architectuurhistorische waarde als gaaf bewaard gebleven sanatoriumgebouw uit de periode tussen beide Wereldoorlogen. Het object valt op door esthetische kwaliteiten, heeft gave verhoudingen en een bijzondere detaillering in vormgeving en materiaalgebruik. Bijzonder en typerend voor de tijd van ontstaan zijn het baksteengebruik, de sobere decoratie en het gebruik van stalen ramen en beton. Het interieur van het gebouw is grotendeels bewaard gebleven en voorzien van monumentale kunst uit de bouwperiode. Bijzonder zijn ondermeer de lichttoevoer in de lagere zijvleugels en de zorgvuldige detaillering. Als sanatoriumgebouw is er ook sprake van een typologische- en een complexwaarde. Buiten het hoofdgebouw zijn ook de achterliggende aanbouwen en het mortuarium en het ketelhuis in gave staat bewaard gebleven. Het complex is een ontwerp van de bekende architect E.J. Rothuizen en vormt een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

representatief voorbeeld in zijn oeuvre..

- Van stedenbouwkundige waarde vanwege de duidelijk herkenbare rol die het sanatorium speelt in de dorpsbebouwing van Ermelo en binnen het bebouwingsensemble van Veldwijk. Het complex is gesitueerd in een groene, parkachtige omgeving en speelt daarin -in combinatie met de overige monumentale bebouwing en begroeiing- een zeer beeldbepalende rol. De tuin geeft een belangrijke meerwaarde aan het complex.
- Van cultuurhistorische waarde binnen de ontwikkeling van de psychiatrische gezondheidszorg vanaf de late negentiende eeuw in Nederland. Dit complex vormt met alle onderdelen een typologisch belangrijke representant binnen deze ontwikkeling.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Gezondheidszorg

Functie

Sanatorium

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument